

oporuke barbanskih seljaka te jedna oporuka koja svjedoči o migracijskim vezama između Barbanštine i Bužeštine.

Poput oporuka, i matične knjige predstavljaju bogato vrelo podataka iz prošlosti pa se tako autor kroz istraživanja puljskih matičnih knjiga susreo s brojnim spominjanjima Barbanaca te je analizu tog istraživanja zapisao u poglavlju »Migracijski kontakti između Barbana i Pule u novom vijeku.« (str. 195.-212.). Najčešće se spominju stanovnici Barbana, potom Raklja te najmanje stanovnici manjih sela i zaseoka i to najčešće u maticama vjenčanih.

»Mletačko-austrijska granica u dolini rijeke Raše koncem XVIII. stoljeća« (str. 213.-225.) naziv je posljednjeg poglavlja. U njemu autor analizira nekoliko isprava vezanih uz područje doline rijeke Raše koja je jednim dijelom predstavljala mletačko-austrijsku granicu gdje je, kao i uostalom i duž cijele mletačko-austrijske granice u Istri, bilo spornih točaka koje su izazivale neprestane prijepore.

Na kraju knjige još možemo naći iscrpan popis korištenih izvora, literature i rječnika, sažetke na hrvatskom, talijanskom, engleskom i njemačkom jeziku, *index locorum*, *index nominum*, *index rerum et notionum* te bilješku o piscu. Knjiga je prepuna fotografija prepoznatljivih krajolika i lokaliteta Barbanštine, prikazani su brojni faksimili dokumenata, dok se za svaki dokument koji je autor analizirao u poglavljima donosi prijepis na kraju pripadajućeg teksta.

Ova knjiga predstavlja iscrpnu i temeljitu analizu povijesnih izvora o Barbansko-raklanskom feudu. Kroz različite sličice iz prošlosti možemo se upoznati s detaljima iz života ljudi koji su obitali na ovom zaokruženom prostoru. Pisanje o prošlosti manjih zajednica otkriva nam neke skrivene spoznaje koje se u istraživanjima većih cjelina ne vide ili zanemaruju, stoga bi bilo vrlo korisno kada bi sličnih istraživanja, po manjim, a i većim sredinama bilo još, što bi onda omogućilo različite oblike komparativnih analiza kojima bi se znatno pridonijelo razvitku istraživanja povijesti, ali i drugih srodnih disciplina.

Mirjan FLEGO

KELSEY, ELIN, UR. BEYOND DOOM AND GLOOM. AN EXPLORATION THROUGH LETTERS. MUNICH: RACHEL CARSON CENTER FOR ENVIRONMENT AND SOCIETY, 2014., 73 STR.

Godine 2014. u Munchenu je izdana knjiga »Beyond Doom and Gloom. An Exploration through Letters« urednice Elin Kelsey. Kroz 73 stranice ovog dijela svoja stajališta iznijela je skupina autora, svaki u svojevrsnom pismu koje šalje nekome. Zbog toga se i u samom naslovu djela spominje pojam istraživanja kroz pisma. Elin Kelsey, urednica knjige, pak je poznata aktivistica i stručnjakinja u polju zaštite okoliša. Doktorirala je 2001. godine na King's College London. Dvanaest godina predavala je u School of Environment and Sustainability at Royal Roads University u Kanadi te je kroz to vrijeme 3 puta nominirana za nagradu Kelly Outstanding Teaching Award od strane svojih studenata. Uz svoje znanstvena postignuća, vlasnica je i konzultantske tvrtke Elin Kelsey & Company koja se bavi davanjem savjeta u području ekologije, tj. komunikacije s ljudima u vezi ekologije. Takva djelatnost tvrtke proizašla je iz velikog iskustva Elin Kelsey u održavanju javnih govora i općenite komunikacije s javnošću, vezanom uz ekologiju, diljem svijeta.

Ova knjiga sastoji se od uvoda, tri veća poglavlja, koja su pak podijeljena na manja poglavlja formirana u obliku svojevrsnih javnih pisama, i završnog dijela u kojem se predstavlja autore pisama.. Sveukupno se radi o 12 pisama. Sama urednici autorica je uvoda i posljednjeg pisma. U uvodu knjige Kelsey objašnjava zbog čega se odlučila na ovakav oblik dijela i postavlja neka od osnovnih pitanja za koja smatra da je potrebno na njih odgovoriti. Ne nabrajajući sva pitanja koje autorica postavlja možda je najinteresantnije ono vezano uz »digitalno« doba, tj. na koji način približiti sve što dolazi s digitalnim dobom ekologiji i novim promišljanjima i idejama unutar nje.

Prvo od tri veća poglavlja naslovljeno je »Between people« (Između ljudi). Poglavlje se sastoji od 5 pisama. Prvo pismo napisao je Thomas Princen pod naslovom »A Letter to a (Composite) Student in Environmental Studies«. Ovo pismo posvećeno je studentima studija ekologije i kroz njega se protežu tri ključne točke koje su sve bazirane na tezi da nitko ne može promijeniti svijet već samo težiti da živi bolje i odgovorno. Prva točka se bazirana na pomisli da nitko ne naseljuje cijeli svijet već samo onaj dio kojem pripada. U drugoj točki autor govori o tome kako je za promjenu svijeta potrebna moć, ali ne ina u obliku vatrnog oružja, bomba, zlata ili zatvora već u obliku dobrih ideja, snažnih priča i socijalne mobilizacije. Na taj način čovjek može promijeniti sve ono što nije dobro u ovom svijetu. Zadnja točka Princenovog pisma govori o tome kako nitko, ni on sam, ne može napraviti više nego »uzeti u svoje ruke svijet u kojem živimo«, tj. aktivirati se, koristiti pravilan vokabular, suprotstaviti se velikim akterima i idejama i biti otvoreni za prilike koje nam se pruže. »Pismo Jamesu Lovelocku« prijevod je drugog pisma koje je napisala Sherlyn MacGregor. James Lovelock nezavisni je znanstvenik u polju ekologije i autor Gaia hipoteze prema kojoj je Zemlja sistem koji se sam regulira. Upravo zbog Gaia hipoteze se autorica pisma obraća njemu i kroz pismo pokušava pokazati drugačije shvaćanje nekih izjava i teza u okviru Gaie. Na taj način želi objasniti kako ona shvaća Lovelocka i opravdati neke izjave koje su možda djelovale negativno prema javnosti, a koje je prema njoj javnost samo krivo razumjela. Tako pokazuje važnost pravilne komunikacije i vokabulara kada se priča o ekologiji. Naposljetku pisma autorica se i zahvaljuje Lovelocku za njegov posvemašni rad. Sljedeće, treće, pismo usmjereno je ka Subashiu Palekaru, farmeru koji na prirodan način uzgaja proizvode. Autor pisma je Daniel Munster i kroz pismo pokušava zahvaliti Palekaru za njegov veliki rad. Gospodin Palekar je posvetio svoj rad prirodnom uzgoju, tj. onom što bi se danas nazivalo ekouzgojem. Velika važnost rada Palekara jest u tome što drži predavanja u kojima potiče i ostale poljoprivrednike diljem Indije na poljoprivredu bez pesticida i koja je neovisna o ostalima. Daniel Munster i sam je sudjelovao na jednom takvom predavanju i uvjerio se u strast kojom Palekar nastupa. Prema Munsteru Palekar svoju ideologiju temelji na prekidanju bilo kakvih veza s trgovcima, tj. uzgajanju vlastitog sjemenja, i na uzgoju voća i povrća na prirodan način. To bi značilo da se ne koriste pesticidi, umjetna gnojiva i ništa slično već da se zemlju obogaćuje na prirodan način. Na posljetku pisma Munster govori i o mogućoj lošoj strani Palekarovog djelovanja, tj. da će »desno« orijentirane osobe crpiti iz ideologije loše stvari iz razloga jer Palekar uvijek naglašava važnost svega indijskog. Četvrto pismo napisao je Seth Peabody pod naslovom »A Letter to Yvon Chouinard«. Peabody se obraća Chouinard zbog toga jer se ne slaže s pesimizmom u vezi znanosti i okolišu. Iz tog razloga kritizira Chouinard iako na samom početku pisma napominje da Chouinard ne bi to trebala tako shvatiti. Jednako tako čini se kako autor kroz pismo kritizira ulogu Chouinard u njejoj kompaniji. Prema njemu kompaniji bi trebala promijeniti način na koji posluje. Posljednje pismo u ovom poglavlju napisala je Anna Mazanik pod nazivom »A Letter about the Letter to Prison: Russian Environmental Activism Political Protest, and the Value of Participation«. Ovo pismo fokusira se na Rusiju i borbu za očuvanje okoliša u Rusiji. Namjenjeno je zatvoreniku Yevgenyu Vitishku koji je zatvoren nakon što je pokušao zaštititi šumu na Sjevernom Kavkazu od ilegalne sječe za potrebe Zimskim Olimpijskih igara 2014. u Sočiju. Kroz pismo autorica iznosi problem povezanosti ekoloških aktivizma s političkim aktivizmom gdje nedvojbeno okoliš najviše ispašta jer bi se očuvanjem istog trebale baviti sve političke opcije.

»Crossing space« naziv je drugog poglavlja ove knjige koje se sastoji od 4 pisma. Autorica prvog pisma, naslovljeno »Dear Little Rock: The Ironic Plot in Civil Rights and Environmental Historiography« je Nicole Seymour. U ovom pismo govori se o kvartu Little Rock i problemima koji postoje ili su postojali u njemu dok je i sama autorica živjela ondje za vrijeme svog studija. Ono što je potaknulo autoricu na pismo jest ideja da danas bolje shvaća svoje nekadašnje susjedstvo. Najveći problem Little Rocka bila je nejednakost svih rasa te autorica pokušava to povezati s environmentalizmom. Drugo pismo naslovljeno je »A Memory from the North Sea Coast« i autorica mu je Katie Ritson. U njemu autorica prepričava svoje iskustvo i misli s obala Sjevernog mora u Njemačkoj. Govori o svojim pomislima kako su pojedina naselja tada još stajala na kopnu, a ne pod morem, i kako bi još prije par stoljeća stajala na čvrstom tlu, a ne u plitkom moru. Hvali pisanja o geološkim promjena i izražava neku vrstu nade u bolje razumjevanje našeg planeta. Sljedeće pismo naziva »A letter to the Citizens of Hangzhou« napisao je Fei Sheng. Pismo

je, kao što se vidi iz naslova, namijenjeno građanima Hangzhoua. U njemu se autor zahvaljuje svim građanima koji su sudjelovali u prosvjedu protiv izgradnje spalionice otpada te napominje da je i sam bio građanin ovog grada. U svom pismu autor pohvaljuje djelovanje građana i izražava nadu da će nastaviti u istoj mjeri te svojim djelovanjem pokušati smanjiti problem otpada s kojim se susreću gradovi u Kini.

Poglavlje »Across Generations« sadrži četiri pisama i posljednje je u knjizi. Prvo pismo napisao je Cameron Muir i naslovljeno je »Dear optimistic future self«. Kao što je vidljivo iz naslova u pismu autorica piše samoj sebi iako sumnja da će tada još živjeti. Kroz cijelo pismo proteže se tema nade u bolju budućnost za okoliš te autorica pokušava budućoj sebi dočarati svoje misli o budućnosti okoliša. Drugo pismo nosi naziv »A letter to My Father« i napisala ga je Chioma Daisy Onyige. U ovom pismu autorica piše svojem ocu koji je ostavio veliki trag na njoj kroz svoje misli o okolišu. Prepričava mu sve promjene koje su se dogodile u njihovom kraju od trenutka kada je umro. Od svih pisama ovo je vjerojatno najosobnije prirode. Predzadnje pismo napisala je Jenny Price pod naslovom »Green Me Up, JJ. Advice for Greenies in a Complicated World«. Ovo pismo odgovor je na pismo koje je i autorica primila i ona pokušava običnoj osobi objasniti iz kojeg razloga jest bitna briga za okoliš. To postiže osvrćući se na stvari koje je osoba spomenula u pismu, tj. osobne stvari iz života osobe. Tako približava brigu za okoliš toj osobi. Posljednje pismo »Dear Alyssum« napisala je sama urednica knjige Elin Kelsey. Pismo je posvećeno Alyssum, vjerojatno prijateljici ili poznanici autorice, koja se jednom prilikom povjerala autorici s dilemom koju je imala, a ta dilema je bila treba li pokušati dobiti dijete ili ne. Razlog toj dilemi je bio strah od ekološke katastrofe koja bi se mogla dogoditi. Zaključak autorice jest da se unatoč svemu ne treba gledati samo negativno na svijet i život, tj. nameće se da autorica ipak smatra da je osoba, ako je htjela, trebala pokušati dobiti dijete.

Ovo djelo predstavlja zanimljiv način približavanja problema okoliša široj javnosti. Jednako tako autori ovih pisama zrače određenom pozitivom što će na jednak način djelovati i na šire mase ljudi. Ako je naum urednice i začetnice ideje o ovoj knjizi bio prikazati neku vrstu pozitivne među stručnjacima u environmentalizmu i potaknuti javnost na veću zainteresiranost za okoliš, zasigurno je to i postigla. Usudim se zaključiti da je ovo strukturom neobično djelo vrhunsko i zanimljivo štivo vrijedno čitanja i promišljanja.

Marko BALAŠKO

MARKO JELENIĆ, KANFANAR 1811.-1825.: DEMOGRAFSKA KRETANJA I SVAKODNEVICA U ŽIVOTU JEDNE ŽUPE, KANFANAR, 2017., 278 STR., PRIKAZ KNJIGE

Godine 2017. u izdanju Općine Kanfanar i Udruge Dvegrajci svjetlo dana ugledala je prva monografija mladoga istarskog povjesničara Marka Jelenića naslovljena *Kanfanar 1811.-1825.: Demografska kretanja i svakodnevica u životu jedne župe*, u kojoj autor, kroz deset poglavlja, rekonstruira mnoštvo segmenata svakodnevnoga života na Kanfanarštini tijekom petnaestogodišnjega razdoblja prve polovice 19. stoljeća.

Područje Kanfanarštine pogodovalo je razvitku života još od prapovijesti, a život se na ovome prostoru nastavio kroz antiku do srednjega vijeka te je prepoznatljiv prvenstveno po srednjovjekovnome Dvigradu, kaštelu koji je svojevrsteno obuhvaćao dva grada, Moncastello i Castel Parentino, a čiji prvi spomen datira iz kraja 9. stoljeća. Upravo ovaj srednjovjekovni lokalitet čini okosnicu prvoga poglavlja koje nosi naslov *Nekoliko povijesnih crtica o Dvigradu i Kanfanarštini tijekom srednjega i novoga vijeka* (str. 7-16). U njemu se autor kratko dotiče dvigradskih vladara – akvilejskoga patrijarha, grofova Goričkih i, u konačnici, Mletačke Republike. Drugo poglavlje donosi pregled historiografije o Kanfanarštini (str. 17-20). Autor pritom uočava kako za ovaj prostor odista postoji određeni historiografski interes, iako se

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Tema broja / Topic

Iz povijesti okoliša rijeke Drave
From the Drava River's Environmental History

Volumen XIII / Broj 13
Zagreb - Samobor 2017
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb
tel.: +385/1/4092-148, fax: +385/1/4092-879
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moacanin,
Hrvoje Petrić, Drago Rokсандić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Rokсандić - president/predsjednik (Zagreb), Daniel Barić (Le Havre-Pariz, Francuska), Slaven Bertoša (Pula), Zrinka Blažević (Zagreb), Tatjana Buklijaš (Auckland, New Zealand), Ljiljana Dobrovšak (Zagreb), Goran Đurđević (Požega), Josip Faričić (Zadar), Borna Fürst Bjeliš (Zagreb), Boris Golec (Ljubljana, Slovenija), Hrvoje Gračanin (Zagreb), Paul Hirt (Tempe, SAD), Andrej Hozjan (Maribor, Slovenija), Egidio Ivetic (Padova, Italija), Silvije Jerčinović (Križevci), Karl Kaser (Graz, Austrija), Isao Koshimura (Tokio, Japan), Marino Manin (Zagreb), Christof Mauch (München, Njemačka), Kristina Milković (Zagreb), Ivan Mirnik (Zagreb), Mirjana Morosini Dominick (Washington D.C., SAD), Géza Pálffy (Budimpešta, Mađarska), Daniel Patafta (Zagreb), Hrvoje Petrić (Zagreb), Lajos Rácz (Szeged, Mađarska), Gordan Ravančić (Zagreb), Marko Šarić (Zagreb), Mladen Tomorad (Zagreb), Jaroslav Vencalek (Ostrava, Češka), Milan Vrbanus (Slavonski Brod, Zagreb), Frank Zelko (Burlington, VT, SAD), Zlata Živaković Kerže (Osijek), Ivana Žebec Šilj (Zagreb)

UDK oznake članaka / Article's UDC markups:

Ivica Zvonar

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2017.

Adresa uredništva / Mailing addresses:

Hrvoje Petrić (editor/urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja RH

Print supported by Ministry of science and education of Republic of Croatia

Na naslovnici / Cover:

Veduta Ptuja, foto Nataša Kolar

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT - AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA

Društvo za hrvatsku
ekonomsku povijest
i ekohistoriju

Meridijani
IZDAVAČKA KUĆA

Izdano u Hrvatskoj